

Nr 305.

Av herrar **Julin** och **Hansson** i Gårda, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande och åtgärder mot användandet av papp eller »konstläder» vid tillverkning av skodon.

Benägenheten att fördyra våra dagliga livsförnödenheter har särskilt under senare år antagit mer och mer besvärande former. Det är icke allenast de egentliga livsmedlen, som genom försämring och prisuppskruvning gjorts dyrare, även kläder och skodon dragas in i den ständiga marschen mot högre priser.

Livsmedelsfrågan har så tillvida blivit föremål för det allmännas uppmärksamhet, att en kunglig kommitté just nu förbereder en livsmedelslag varigenom förfalskning av livsförnödenheter skulle förbjudas samt överträdelse däremot beivras.

Försämring eller ren förfalskning av vad vi skola kläda oss med är däremot ännu en lovlig näring, mot vilken intet ingrepp från det allmännas sida försports. I fråga om kläder och skodon är köparen fullständigt lämnad åt tillverkarens gottfinnande och erhåller ofta för sina surt förvärvade slantar en vara, vars kvalité icke står i något rimligt förhållande till det pris, denna betingar uti den allmänna marknaden.

Under förutsättning att en näringsgrens utövare icke äro sammanslutna uti försäljningstruster, kan under normala förhållanden måhända tävlan dem emellan framtvinga priser, som stå i ett rimligt förhållande till den salubjudna varans kvalité. Denna säkerhetsventil försvinner när industrien förtrustas eller onormala förhållanden i övrigt inträda. De nu rådande kris-tiderna ha nu tvungit den stora konsumerande massan att för sina förnö-

denheter betala åtskilliga miljoner som inkasserats av jobbare och spekulanter m. fl.

En av de industrigrenar, som satts i tillfälle att skära breda remmar ur nästans hud, är skoindustrien.

Den prisstegring, som skodonen under de två sista åren varit föremål för, är allmänt känd, men samtidigt med prisstegringen har framträtt en påtaglig benägenhet att utbyta lädret uti skodonen mot papp och s. k. »konstläder» uti en utsträckning, som högst väsentligt sänkt varans kvalité. Uti de billigaste skodonen användes numera papp till *innersulor*, *kappor*, *gelänk*, *bottenlägg* och *klackar*, endast yttersulor och stiftlappar äro av läder.

Uti vanliga arbetsskodon med genomsydda, pliggade eller skruvade bottenar, är själva yttersulan, kransar och stiftlappar av läder; innersulan består i regeln av papp, som överdrages med en mycket tunn spaltlädersbit; kapporna utgöras ibland av ett mycket tunt läder jämte papp, i många fall enbart papp någon gång rent läder; klackar och gelänk äro av papp.

I randsydda skodon utgöras ofta klackarna delvis av läder, delvis av papp, gelänk och bottenlägg av papp eller korkmassa. Det har släppts ut i marknaden damskor, i vilka kapporna utgjorts av grov *säckväv* och klister.

Genom sådana tillverkningsmetoder måste slitstyrkan hos skodonen betydligt reduceras. Även om man genom impregnering kan göra papp ganska motståndskraftigt emot väta, så låter det sig icke göra att med samma fördel reparera ett par skor, vilkas innersulor och klackar bestå av papp eller konstläder, som om skorna voro helt av läder.

Att det nu tillämpade förfarandet vid skotillverkningen icke kan vara till gagn för den stora allmänheten är uppenbart. Särskilt för arbetarne blir denna förfälskning kostbar, enär det är just deras arbetsskor som äro värst utsatta för denna systematiska varuförsämring. Av denna anledning är det dubbelt nödvändigt att påkalla rättelse. Särskilt under nu pågående krig har den stora allmänheten blivit synnerligen hårt beskattad av skoindustrien. Detta framgår därav att 32 skofabriksaktiebolag, med ett sammanlagt aktiekapital av 8,979,500 kronor enligt inkomst och förmögenhetsförordningen för år 1915 deklarerat en inkomst, av 8,129,520 kronor. Såsom synes kan det löna sig att utbyta verkligt läder mot »konstläder». Några vidare utläggningar synas oss vara överflödiga, själva sakfrågan talar för sig själv, och framtvingar en lagstiftning varigenom även allmänheten, på ett bättre sätt än vad som nu sker, kan tillgodoses.

Det mest riktiga vore att förbjuda användning av »konstläder» och papp vid skotillverkning, men om sådant icke anses lämpligt bör tydligt

angivas uti vilken omfattning dylika materialier ingå uti den salubjudna varan.

På grund av vad sålunda anförts, hemställes,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, uti vilken omfattning papp eller »konstläder» användes vid skotillverkning, samt vidtaga de åtgärder, som kunna anses erforderliga för allmänhetens skyddande mot nämnda varuförsämring.

Stockholm den 5 februari 1917.

Gustaf Julin.

G. W. Hansson.

Gårda.